EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 29. 3. 2021
COM(2021) 164 final

2021/0087 (NLE)

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2020/1350, ktorým sa Litovskej republike poskytuje dočasná podpora podľa nariadenia Rady (EÚ) 2020/672 na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

V nariadení Rady (EÚ) 2020/672 („nariadenie o nástroji SURE“) sa stanovuje právny rámec poskytovania finančnej pomoci Únie členským štátom, ktoré čelia závažnému narušeniu hospodárstva spôsobenému výskytom ochorenia COVID-19 alebo ktorým takéto narušenie hrozí. Podpora v rámci nástroja SURE slúži predovšetkým na financovanie režimov skráteného pracovného času alebo podobných opatrení zacielených na ochranu zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb, a teda na zníženie nezamestnanosti a straty príjmu, ako aj na financovanie opatrení súvisiacich so zdravím, a to najmä na pracovisku.

Rada poskytla 25. septembra 2020 finančnú pomoc Litve s cieľom doplniť jej vnútroštátne úsilie pri riešení vplyvu výskytu ochorenia COVID-19 a reakcii na jeho sociálno-ekonomické dôsledky na pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby.

Litva predložila 11. marca 2021 novú žiadosť o finančnú pomoc Únie podľa nariadenia o nástroji SURE.

V súlade s článkom 6 ods. 2 nariadenia o nástroji SURE sa Komisia poradila s litovskými orgánmi, aby overila náhle a prudké zvýšenie skutočných aj plánovaných výdavkov priamo súvisiacich s litovskými opatreniami na trhu práce, ktoré sú spôsobené pandémiou ochorenia COVID-19. Zvýšené výdavky, v súvislosti s ktorými Litva žiada o dodatočnú finančnú pomoc, sa týkajú najmä týchto existujúcich opatrení uvedených vo vykonávacom rozhodnutí Rady (EÚ) 2020/1350:

a) režim vyplácania dotácií zamestnávateľom s cieľom pokryť odhadované mzdy pre každého zamestnanca počas nečinnosti. Pred 1. januárom 2021 sa zamestnávateľ mohol rozhodnúť, či využije dotácie na pokrytie 70 % mzdy, a to najviac do výšky 1,5-násobku minimálnej mzdy, alebo na pokrytie 90 % mzdy (100 % v prípade zamestnancov vo veku 60 a viac rokov), a to najviac do výšky minimálnej mzdy. Od 1. januára 2021 môže zamestnávateľ dostávať dotácie na pokrytie 100 % mzdy až do výšky 1,5-násobku minimálnej mzdy. Zamestnávatelia zapojení do režimu si musia prinajmenšom tri mesiace po skončení vyplácania dotácie udržať aspoň 50 % svojich zamestnancov;

b) režim vyplácania dotácií v prípade zamestnancov, ktorí sa vrátia po čase nečinnosti, a to až počas šiestich mesiacov po ich návrate do práce. Vzhľadom na strop minimálnej mzdy alebo dvojnásobku minimálnej mzdy v závislosti od hospodárskej činnosti vykonávanej zamestnávateľom by výška dotácií vyplácaná v prvom a druhom mesiaci po návrate mohla dosahovať 100 % mzdy zamestnanca, v treťom a vo štvrtom mesiaci 50 % a v piatom a šiestom mesiaci 30 %. Tieto dotácie možno považovať za opatrenie podobné režimom skráteného pracovného času, ako sa uvádza v nariadení (EÚ) 2020/672, pretože sú zacielené na poskytovanie podpory príjmu zamestnancom a pomáhajú zachovať existujúce pracovnoprávne vzťahy;

c) dávky pre samostatne zárobkovo činné osoby vrátane samostatne zárobkovo činných osôb, ktoré vykonávajú poľnohospodársku činnosť v poľnohospodárskom podniku alebo na farme, ktorý, resp. ktorá zodpovedá najmenej štyrom hospodárskym veľkostným jednotkám. V roku 2020 predstavovala táto dávka 257 EUR, pričom bola vyplácaná počas obdobia karantény a obdobia núdzového stavu, ako aj

v nasledujúcich dvoch mesiacoch. V roku 2021 dosahuje táto dávka 260 EUR a vypláca sa počas obdobia karantény a obdobia núdzového stavu, ako aj v nasledujúcom mesiaci. Dávky pre samostatne zárobkovo činné osoby možno považovať za opatrenie podobné režimom skráteného pracovného času, ako sa uvádza v nariadení (EÚ) 2020/672, pretože sú zacielené na ochranu samostatne zárobkovo činných osôb alebo podobných kategórií zamestnancov pred znížením alebo stratou príjmu.

Litva poskytla Komisii príslušné informácie.

Vzhľadom na dostupné dôkazy Komisia navrhuje Rade, aby prijala vykonávacie rozhodnutie o poskytnutí finančnej pomoci Litve podľa nariadenia o nástroji SURE na podporu uvedených opatrení.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Tento návrh je plne v súlade s nariadením Rady (EÚ) 2020/672, podľa ktorého bol vypracovaný.

Týmto návrhom sa dopĺňa ďalší právny nástroj Únie na poskytovanie podpory členským štátom v núdzových situáciách, a to nariadenie Rady (ES) č. 2012/2002 z 11. novembra 2002, ktorým sa zriaďuje fond solidarity Európskej únie (FSEÚ) [„nariadenie (ES) č. 2012/2002“]. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/461, ktorým sa mení uvedený nástroj s cieľom rozšíriť jeho rozsah pôsobnosti tak, aby sa vzťahoval aj na závažné ohrozenia verejného zdravia, a vymedziť osobitné operácie oprávnené na financovanie, bolo prijaté 30. marca.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Návrh je súčasťou súboru opatrení vypracovaných v reakcii na súčasnú pandémiu ochorenia COVID-19, ako je napríklad Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus, a dopĺňa iné nástroje, ktoré podporujú zamestnanosť, ako je napríklad Európsky sociálny fond a Európsky fond pre strategické investície (EFSI)/Program InvestEU. V tomto návrhu sa využíva prijímanie a poskytovanie úverov na podporu členských štátov v tomto konkrétnom prípade výskytu ochorenia COVID-19, a návrh tak predstavuje druhú obrannú líniu na financovanie režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení, čo pomáha chrániť pracovné miesta, a tým aj zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby pred rizikom nezamestnanosti.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Právnym základom tohto nástroja je nariadenie Rady (EÚ) 2020/672.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

Tento návrh nadväzuje na žiadosť členského štátu a je vyjadrením európskej solidarity, keďže sa ním poskytuje finančná pomoc Únie vo forme dočasných úverov členskému štátu postihnutému výskytom ochorenia COVID-19. Takouto finančnou pomocou, ktorá predstavuje druhú obrannú líniu, sa dočasne podporí úhrada zvýšených verejných výdavkov vlád, pokiaľ ide o režimy skráteného pracovného času a podobné opatrenia, s cieľom pomôcť im chrániť pracovné miesta, a tým aj zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby pred rizikom nezamestnanosti a straty príjmu.

Takáto podpora pomôže postihnutému obyvateľstvu a prispeje k zmierneniu priameho spoločenského a hospodárskeho vplyvu súčasnej krízy spôsobenej ochorením COVID-19.

- **Proporcionalita**

Návrh je v súlade so zásadou proporcionality. Neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľov, ktoré tento nástroj sleduje.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Vzhľadom na naliehavú potrebu vypracovať návrh tak, aby ho Rada mohla prijať včas, sa konzultácie so zainteresovanými stranami nemohli uskutočniť.

- **Posúdenie vplyvu**

Vzhľadom na naliehavosť návrhu nebolo vykonané žiadne posúdenie vplyvu.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Komisia by mala mať možnosť uzatvárať zmluvy o pôžičkách na finančných trhoch s cieľom ich ďalšieho poskytovania členským štátom, ktoré požiadajú o finančnú pomoc v rámci nástroja SURE.

Okrem poskytovania záruk členských štátov sú do tohto rámca zabudované aj iné záruky na zabezpečenie finančnej spoľahlivosti tohto systému:

- dôsledný a konzervatívny prístup k finančnému riadeniu,
- vytvorenie portfólia úverov, ktoré obmedzuje riziko koncentrácie, ročnú expozíciu a nadmernú expozíciu voči jednotlivým členským štátom, pričom sa zabezpečí poskytnutie dostatočných zdrojov členským štátom, ktoré to najviac potrebujú, a
- možnosti obnovenia úveru.

2021/0087 (NLE)

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2020/1350, ktorým sa Litovskej republike poskytuje dočasná podpora podľa nariadenia Rady (EÚ) 2020/672 na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ) 2020/672 z 19. mája 2020 o zriadení európskeho nástroja dočasnej podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii (SURE) v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19[1], a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

(1) Rada 25. septembra 2020 poskytla Litve finančnú pomoc vo forme úveru vo výške najviac 602 310 000 EUR s maximálnou priemernou splatnosťou 15 rokov v nadväznosti na žiadosť Litvy zo 7. augusta 2020 s cieľom doplniť jej vnútroštátne úsilie pri riešení vplyvu výskytu ochorenia COVID-19 a reakcii na jeho sociálno-ekonomické dôsledky na pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby.

(2) Úver bol určený na financovanie režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení, ktoré Litva prijala, ako sa uvádza vo vykonávacom rozhodnutí Rady (EÚ) 2020/1350[2].

(3) Výskyt ochorenia COVID-19 naďalej ochromuje podstatnú časť pracovnej sily v Litve. To viedlo k náhlemu a prudkému zvýšeniu verejných výdavkov v Litve v súvislosti s opatreniami uvedenými v článku 3 písm. a) a b) vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1350.

(4) Výskyt ochorenia COVID-19 a mimoriadne opatrenia, ktoré Litva zaviedla v rokoch 2020 a 2021 na obmedzenie jeho šírenia, ako aj jeho sociálno-ekonomického vplyvu a vplyvu súvisiaceho so zdravím, mali a stále majú závažný dosah na verejné financie. Podľa prognózy Komisie z jesene 2020 mala mať Litva do konca roka 2020 deficit verejnej správy na úrovni 8,4 % a dlh verejnej správy na úrovni 47,2 % hrubého domáceho produktu (HDP). Predpokladá sa, že deficit verejnej správy Litvy dosiahne v roku 2021 úroveň 6,0 % HDP a dlh verejnej správy úroveň 50,7 % HDP. Podľa predbežnej prognózy Komisie zo zimy 2021 sa v roku 2021 predpokladá zvýšenie HDP Litvy o 2,2 %.

[1] Ú. v. EÚ L 159, 20.5.2020, s. 1.

[2] Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2020/1350 z 25. septembra 2020, ktorým sa Litovskej republike poskytuje dočasná podpora podľa nariadenia Rady (EÚ) 2020/672 na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19 (Ú. v. EÚ L 314, 29.9.2020, s. 35).

(5) Litva požiadala 11. marca 2021 Úniu o ďalšiu finančnú pomoc vo výške 354 950 000 EUR s cieľom pokračovať v dopĺňaní svojho vnútroštátneho úsilia v rokoch 2020 a 2021 pri riešení vplyvu výskytu ochorenia COVID-19 a reakcii na jeho sociálno-ekonomické dôsledky na pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby. Týka sa to najmä opatrení uvedených v odôvodneniach 6 až 8.

(6) Zákonom č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016 zmenenom v roku 2020[3], ako sa uvádza v článku 3 písm. a) vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1350, Litva zaviedla režim vyplácania dotácií zamestnávateľom s cieľom pokryť odhadované mzdy pre každého zamestnanca počas nečinnosti, a to ako podporu počas obdobia núdzového stavu alebo obdobia karantény. Pred 1. januárom 2021 sa zamestnávateľ mohol rozhodnúť, či využije dotácie na pokrytie 70 % mzdy, a to najviac do výšky 1,5-násobku minimálnej mzdy, alebo na pokrytie 90 % mzdy (100 % v prípade zamestnancov vo veku 60 a viac rokov), a to najviac do výšky minimálnej mzdy. Od 1. januára 2021 môže zamestnávateľ dostávať dotácie na pokrytie 100 % mzdy až do výšky 1,5-násobku minimálnej mzdy. Zamestnávatelia zapojení do režimu si musia prinajmenšom tri mesiace po skončení vyplácania dotácie udržať aspoň 50 % svojich zamestnancov.

(7) Podľa zákona č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016 zmeneného v roku 2020, ako sa uvádza v článku 3 písm. a) vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1350, boli dotácie vyplácané aj zamestnancom, ktorí sa vrátili po čase nečinnosti[4], a to až počas šiestich mesiacov po ich návrate do práce. Vzhľadom na strop minimálnej mzdy alebo dvojnásobku minimálnej mzdy v závislosti od hospodárskej činnosti vykonávanej zamestnávateľom by výška dotácií vyplácaná v prvom a druhom mesiaci po návrate mohla dosahovať 100 % mzdy zamestnanca, v treťom a vo štvrtom mesiaci 50 % a v piatom a šiestom mesiaci 30 %. Tieto dotácie možno považovať za opatrenie podobné režimom skráteného pracovného času, ako sa uvádza v nariadení (EÚ) 2020/672, pretože boli zacielené na poskytovanie podpory príjmu zamestnancom a pomáhajú zachovať existujúce pracovnoprávne vzťahy.

(8) Úrady zaviedli aj dávky pre samostatne zárobkovo činné osoby vrátane samostatne zárobkovo činných osôb, ktoré vykonávajú poľnohospodársku činnosť v poľnohospodárskom podniku alebo na farme, ktorý, resp. ktorá zodpovedá najmenej štyrom hospodárskym veľkostným jednotkám, ako sa uvádza v článku 3 písm. b) vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1350. Toto opatrenie bolo zmenené v roku 2020[5]. V roku 2020 predstavovala táto dávka 257 EUR, pričom bola vyplácaná počas obdobia karantény a obdobia núdzového stavu, ako aj v nasledujúcich dvoch mesiacoch. V roku 2021 dosahuje táto dávka 260 EUR a vypláca sa počas obdobia karantény a obdobia núdzového stavu, ako aj v nasledujúcom mesiaci. Dávky pre samostatne zárobkovo činné osoby možno považovať za opatrenie podobné režimom skráteného pracovného času, ako sa uvádza v nariadení (EÚ) 2020/672, pretože sú zacielené na ochranu samostatne zárobkovo činných osôb alebo podobných kategórií zamestnancov pred znížením alebo stratou príjmu.

---

[3] Článok 41 časť 2-1 zákona č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016 zmeneného zákonom č. XIII-2822 zo 17. marca 2020, zákonom č. XIII-2846 zo 7. apríla 2020, zákonom č. XIII-3005 zo 4. júna 2020 a zákonom č. XIV-131 z 23. decembra 2020.

[4] Článok 41 časť 2-4 zákona č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016 zmeneného zákonom č. XIII-2822 zo 7. mája 2020 a zákonom č. XIII-3005 zo 4. júna 2020.

[5] Článok 5-1 zákona č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016 zmeneného zákonom č. XIII-2822 zo 17. marca 2020, zákonom č. XIII-2846 zo 7. apríla 2020, zákonom č. XIII-2877 z 30. apríla 2020 a zákonom č. XIV-35 z 3. decembra 2020.

(9) Litva spĺňa podmienky na podanie žiadosti o finančnú pomoc stanovené v článku 3 nariadenia (EÚ) 2020/672. Litva poskytla Komisii primerané dôkazy o tom, že od 1. februára 2020 sa v dôsledku prijatia vnútroštátnych opatrení na riešenie sociálno-ekonomických vplyvov výskytu ochorenia COVID-19 skutočné aj plánované verejné výdavky zvýšili o 1 101 607 198 EUR. Predstavuje to náhle a prudké zvýšenie, pretože súvisí aj s rozšírením existujúcich vnútroštátnych opatrení priamo súvisiacich s režimom skráteného pracovného času a podobnými opatreniami, ktoré sa týkajú významnej časti podnikov a pracovnej sily v Litve. Litva uhradila 144 347 198 EUR zo zvýšenej sumy výdavkov z finančných prostriedkov Únie.

(10) Komisia sa v súlade s článkom 6 nariadenia (EÚ) 2020/672 poradila s Litvou a overila náhle a prudké zvýšenie skutočných aj plánovaných verejných výdavkov priamo súvisiacich s režimami skráteného pracovného času a podobnými opatreniami, ktoré sa uvádzajú v žiadosti z 11. marca 2021.

(11) Finančná pomoc by sa preto mala poskytnúť s cieľom pomôcť Litve pri riešení sociálno-ekonomických dôsledkov závažného narušenia hospodárstva spôsobeného výskytom ochorenia COVID-19. Komisia by mala prijať rozhodnutia o splatnosti, výške a uvoľnení splátok a tranží v úzkej spolupráci s vnútroštátnymi orgánmi.

(12) Litva a Komisia by mali toto rozhodnutie zohľadniť v dohode o úvere, ako sa uvádza v článku 8 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2020/672.

(13) Týmto rozhodnutím by nemal byť dotknutý výsledok postupov súvisiacich s narušením fungovania vnútorného trhu, ktoré sa môžu vykonať najmä na základe článkov 107 a 108 zmluvy. Toto rozhodnutie nemá vplyv ani na povinnosť členských štátov oznámiť Komisii zamýšľané poskytnutie štátnej pomoci podľa článku 108 zmluvy.

(14) Litva by mala Komisiu pravidelne informovať o plnení plánovaných verejných výdavkov, aby mohla Komisia posúdiť rozsah, v akom Litva plní uvedené výdavky.

(15) Rozhodnutie o poskytnutí finančnej pomoci bolo prijaté s prihliadnutím na existujúce a očakávané potreby Litvy, ako aj na žiadosti o finančnú pomoc podľa nariadenia (EÚ) 2020/672, ktoré už predložili alebo plánujú predložiť iné členské štáty, pričom sa uplatnili zásady rovnakého zaobchádzania, solidarity, proporcionality a transparentnosti,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2020/1350 sa mení takto:

1. Článok 2 sa mení takto:

a) Odsek 1 sa nahrádza takto:

„1. Únia sprístupní Litve úver vo výške najviac 957 260 000 EUR. Úver má maximálnu priemernú splatnosť 15 rokov.“;

b) Odsek 4 sa nahrádza takto:

„4. Prvá splátka sa uvoľní až vtedy, keď nadobudne platnosť dohoda o úvere uvedená v článku 8 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2020/672. Všetky ďalšie splátky sa uvoľnia v súlade s podmienkami takejto dohody o úvere alebo v prípade potreby budú podliehať

nadobudnutiu platnosti dodatku k uvedenej dohode alebo zmenenej dohody o úvere uzavretej medzi Litvou a Komisiou.“

2. Článok 3 sa nahrádza takto:

„*Článok 3*

Litva môže financovať tieto opatrenia:

a) mzdové dotácie počas nečinnosti stanovené v článku 41 zákona č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016 zmeneného v roku 2020;

b) mzdové dotácie počas nečinnosti stanovené v článku 41 zákona č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016 zmeneného v roku 2020;

c) dávky samostatne zárobkovo činným osobám stanovené v článku 5-1 zákona č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016 zmeneného v roku 2020;

d) dávky samostatne zárobkovo činným osobám v poľnohospodárstve stanovené v článku 5-2 zákona č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016 zmeneného v roku 2020.“

3. Článok 4 sa nahrádza takto:

„*Článok 4*

1. Litva informuje Komisiu do 30. marca 2021 a potom každých šesť mesiacov o plnení plánovaných verejných výdavkov, až kým nebudú plánované verejné výdavky v plnej miere splnené.

2. Ak sa opatrenia uvedené v článku 3 zakladajú na plánovaných verejných výdavkoch a boli predmetom vykonávacieho rozhodnutia, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2020/1350, Litva informuje Komisiu do šiestich mesiacov odo dňa prijatia uvedeného rozhodnutia a potom každých šesť mesiacov o plnení plánovaných verejných výdavkov, až kým nebudú plánované verejné výdavky v plnej miere splnené.“

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Litovskej republike.

V Bruseli

Za Radu
predseda